

EK:n kanta: Fokus sisämarkkinoiden toimivuuteen

Sisämarkkinat moninkertaistaneet Suomen kotimarkkinat

EU on Suomen tärkein markkina-alue. Suomalaisten yritysten tavara-kaupasta 2/3 tapahtuu EU:n sisämarkkinoilla ja sijoituskannasta yli 80 % suuntautuu EU-maihin. EU:n sisämarkkinat ovat suomalaiselle elinkeinoelämälle merkittävät, sillä kotimarkkina-alue on kasvanut sisämarkkinoiden myötä moninkertaiseksi.

Sisämarkkinoiden toimivuus tarkoittaa vapaata liikkuvuutta ja toimivaa kilpailua; liiketoimintaa on mahdollista laajentaa sisämarkkinoilla ilman kansallisesta lainsäädännöstä ja viranomaiskäytännöistä johtuvia esteitä.

Huolena sisämarkkinoiden rapautuminen

Tavaroiden vapaa liikkuvuus on unionin sisällä verrattain sujuvaa, mihin vaikuttavat mm. yhteiset tuotevaatimukset. Myös työntekijät voivat siirtyä helposti maasta toiseen. Suomi on integroitunut EU:n pääomamarkkinoihin. Pääomien liikkuvuutta on edistetty mm. pääomamarkkinaunionin avulla, vaikka sääntely on raskasta. Eniten kansallisia rajoituksia on palveluiden vapaan liikkuvuuden tiellä, eikä jäsenmailla ole halua tai valmiuksia näiden purkamiseen. Myös uusia esteitä syntyy.

Datan vapaa liikkuvuus on saamassa aseman viidentenä vapautena.

Pitkään jatkunut sisämarkkinoiden tiivistäminen näyttää pysähtyneen ja paikoin jopa ottaneen takapakkia. Hajautuminen on vielä ollut vähäistä, mutta tahti voi kiihtyä. Vapaan liikkuvuuden rapautuminen olisi takaisku paitsi elinkeinoelämälle, myös koko Euroopalle ja kaikille eurooppalaisille.

Keskityttävä lainsäädännön täytäntöönpanoon

Suomalaisen ja eurooppalaisen elinkeinoelämän laajasti jakama näkemys on, että tulevien vuosien aikana EU:ssa on vahvistettava sisämarkkinoiden toimivuutta.

Jo olemassa olevien sääntöjen läpinäkyvämpi ja tasaisempi täytäntöönpano on ensisijainen keino parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta. Ilman nykyistä yhdenmukaisempaa toimeenpanoa yrityksiltä ja kansalaisilta viedään mahdollisuus hyötyä täysimääräisesti olemassa olevista EU:n lainsäädännön mukaisista eduista ja oikeuksista.

Lainsäädännön vakaudella on merkitystä. Sääntelymuutokset aiheuttavat lähtökohtaisesti epävarmuutta markkinoille ja toiminnan sopeuttaminen uuteen sääntelyyn tuottaa yrityksille kustannuksia. Vakaa sääntely-ympäristö vahvistaa myös EU:n ulkoista toimintakykyä ja uskottavuutta, erityisesti kauppapolitiikassa.

2/3

suomalaisyri-
tysten
tavara-
kaupasta
tapahtuu EU:n
sisämarkkinoilla.

EK:n viestit päättäjille sisämarkkinoiden vahvistamiseksi

- Komission tulevan kauden keskeisenä tavoitteena tulee olla parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta. Sisämarkkinoilla on turvattava vapaa liikkuvuus ja toimiva kilpailu. Erityisesti on huomioitava pk- ja kasvuhakuisten yritysten edellytykset laajentaa liiketoimintaansa Euroopassa. Eniten kansallisia rajoituksia on palveluiden vapaan liikkuvuuden kohdalla. Komission tulisi selvittää palveluiden sisämarkkinoiden toimivuutta ja keinoja edistää yhteismarkkinoiden kehittymistä.
- EU-maat soveltavat edelleen EU:n sisämarkkinoita koskevaa harmonisointisääntelyä eri tavoin. Siksi fokuksen tulee olla etenkin lainsäädännön täytäntöönpanossa. Komission on kohdennettava täytäntöönpanon valvontaan riittävät resurssit, jotta se pystyy puuttumaan sisämarkkinoita pirstaloiviin vapaan liikkuvuuden esteisiin ja estämään niitä ennakolta. Tarvittaessa komission on käynnistettävä jäsenmaita vastaan rikkomusmenettely. Komission on kohdennettava täytäntöönpanon valvontaan riittävät resurssit, jotta se pystyy puuttumaan sisämarkkinoita pirstaloiviin vapaan liikkuvuuden esteisiin ja estämään niitä ennakolta.
- EU:ssa ja jäsenmaissa on noudatettava johdonmukaisesti *hyvän lainsäädännön periaatteita*, kuten:
 - Lainsäädäntöä valmistellaan vain, kun tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa muilla keinoin. Markkinoiden on annettava mahdollisimman pitkälle huolehtia mm. siitä, että digitalisaatio voi edistää yritysten ja talouden rakenteiden uudistumista.
 - Rajataan EU-lainsäädäntö tilanteisiin, joissa se on välttämätöntä sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi (toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet) ja vältetään EU-sääntelyn päälle tuleva kotimainen lisäsääntely. Varmistetaan lainsäädännöllä markkinoiden avoimuus ja läpinäkyvyys.
 - Tasapainotetaan varovaisuusperiaatetta (precautionary principle) innovaatioperiaatteella, jotta lainsäädännössä ei keskitytä liikaa riskien hallintaan uuden innovoinnin ja tulevaisuuden kasvun mahdollistamisen kustannuksella.
 - Varmistetaan, että lainsäädäntöratkaisut tehdään faktoihin ja näyttöön perustuen ja sääntelyllä taataan tasapuoliset kilpailuedellytykset samanlaista toimintaa harjoittaville yrityksille.
 - Vähennetään EU-sääntelyn aiheuttaman sääntelytaakan kokonaiskustannuksia. Uuden lainsäädännön valmistelun sijaan poistetaan etenkin olemassa olevan lainsäädännön aiheuttamia esteitä ja luovutaan EU-lainsäädännöstä, joka ei ole enää välttämätöntä.
 - Huomioidaan EU-lainsäädännön kumulatiiviset vaikutukset ja mahdolliset päällekkäisyydet olemassa olevan tai valmisteilla olevan lainsäädännön kanssa, kun arvioidaan mahdollisen uuden lainsäädäntöehdotuksen vaikutuksia kilpailukykyyn.
 - Tehdään vaikutusarvioita läpi koko EU-lainsäädäntöprosessin päivittämällä komission ehdotuksen alkuperäistä vaikutusarviointia, jos Euroopan parlamentin tai neuvoston muutosehdotukset vaikuttavat merkittävästi sääntelyehdotusten sisältöön.
 - Pyritään sääntelyehdotusten toimeenpanossa yksinkertaiseen, selkeään ja mahdollistavaan sääntely-ympäristöön.
 - Kannustetaan investointeihin varmistamalla, että sääntely on ennakoitavaa, teknologianeutraalia ja että se soveltuu digiaikaan ja muuttuviin olosuhteisiin. Tämä on keskeistä myös, jotta sääntely voi kestää aikaa.
 - Jatketaan EU-lainsäädännön parantamista arvioivan REFIT-foorumien toimintaa.
 - EU:n on aina arvioitava omien toimien vaikutuksia myös EU:n kauppakumppanimaihin ja otettava niiden näkemyksiä huomioon. Jos EU:n sääntely tulkitaan muissa maissa kauppaa tarpeettomasti rajoittavaksi, saattaa se aiheuttaa vastareaktioita, jotka puolestaan vaikeuttavat eurooppalaisten yritysten kansainvälistä kauppaa. Sisämarkkinat ovat toisaalta väline, jolla vaikutetaan globaalien standardien muotoutumiseen.

Lisätiedot:

Asiantuntija Ilari Kallio, puh. +32 (0) 495 562 299, etunimi.sukunimi@ek.fi

Johtava asiantuntija Janica Ylikarjula, puh. 040 560 1275, etunimi.sukunimi@ek.fi